EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 13.6.2025
COM(2025) 312 final

2025/0164 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu IV lisa „Energeetika“ muutmisega

(Teine taastuvenergia direktiiv)

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu IV lisa „Energeetika“ muutmist käsitleva ühiskomitee otsuse kavandatava vastuvõtmisega

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. EMP leping

Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (edaspidi „EMP leping“) kohaselt on EMP kodanikele ja ettevõtjatele tagatud võrdsed õigused ja kohustused siseturul. Sellega on ette nähtud nelja vabadust käsitlevate ELi õigusaktide kohaldamine kõigis 30 EMP riigis: ELi liikmesriikides, Norras, Islandil ja Liechtensteinis. Lisaks hõlmab EMP leping koostööd muudes olulistes valdkondades, nagu teadus- ja arendustegevus, haridus, sotsiaalpoliitika, keskkond, tarbijakaitse, turism ja kultuur, mis on koondatud ühisnimetuse „kõrvalmeetmed ja horisontaalpoliitika“ alla. EMP leping jõustus 1. jaanuaril 1994. Liit koos liikmesriikidega on EMP lepingu osaline.

2.2. EMP ühiskomitee

EMP ühiskomitee vastutab EMP lepingu rakendamise eest. Tegemist on foorumiga, kus vahetatakse arvamusi EMP lepingu toimimise kohta. Ühiskomitee otsused võetakse vastu konsensuse alusel ja need on lepinguosalistele siduvad. ELi poolel vastutab EMP küsimuste koordineerimise eest Euroopa Komisjoni peasekretariaat.

2.3. EMP ühiskomitee kavandatav õigusakt

EMP ühiskomitee võtab eeldatavasti vastu EMP ühiskomitee otsuse (edaspidi „kavandatav õigusakt“), millega muudetakse EMP lepingu IV lisa „Energeetika“.

Kavandatava õigusaktiga inkorporeeritakse EMP lepingusse komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/759 seoses jahutuseks ja kaugjahutuseks kasutatava taastuvenergia koguse arvutamise metoodikaga[1] ja direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta[2].

Vastavalt EMP lepingu artiklitele 103 ja 104 muutub kavandatav õigusakt osaliste jaoks siduvaks.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Komisjon esitab nõukogule EMP ühiskomitee otsuse eelnõu, et nõukogu võtaks selle vastu kui liidu seisukoha. Vastu võetud seisukoht tuleks esitada EMP ühiskomitees esimesel võimalusel.

---

[1] Komisjoni 14. detsembri 2021 aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/759, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 VII lisa seoses jahutuseks ja kaugjahutuseks kasutatava taastuvenergia koguse arvutamise metoodikaga (ELT L 139, 18.5.2022, lk 1).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82, parandatud väljaannetes ELT L 311, 25.9.2020, lk 11 ja ELT L 41, 22.2.2022, lk 37).

Lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõuga nähakse ette EMP EFTA riikide puhul tehtavad kohandused. Seda on kirjeldatud ühiskomitee otsuse eelnõu põhjendustes ja kohanduste tekstis (lisatud), mis on ulatuslikum kui lihtne tehniline kohandus nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94[3] tähenduses. Seetõttu võtab liidu seisukoha vastu nõukogu.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega […] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[4].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

EMP ühiskomitee on lepinguga, täpsemalt EMP lepinguga loodud organ. Akt, mille EMP ühiskomitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav õigusakt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas EMP lepingu artiklitega 103 ja 104.

Kavandatav õigusakt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku. Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9 koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 alusel ja koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3 tehtava otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige EMP lepingusse inkorporeeritava ELi õigusakti materiaalõiguslikust alusest.

Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kuna ühiskomitee otsusega inkorporeeritakse komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/759 ja direktiiv (EL) 2018/2001 EMP lepingusse, peaks käesolev nõukogu otsus põhinema samal materiaalõiguslikul alusel kui inkorporeeritavad õigusaktid. Seega on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 194 lõige 2.

---

[3] Nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrus (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta (EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6).

[4] Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs*. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 194 lõige 2 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3.

5. KAVANDATAVA ÕIGUSAKTI AVALDAMINE

Kuna EMP ühiskomitee aktiga muudetakse EMP lepingu IV lisa „Energeetika“, on asjakohane avaldada see pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2025/0164 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu IV lisa „Energeetika“ muutmisega

(Teine taastuvenergia direktiiv)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrust (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta,[5] eriti selle artikli 1 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Majanduspiirkonna leping[6] (edaspidi „EMP leping“) jõustus 1. jaanuaril 1994.

(2) Kooskõlas EMP lepingu artikliga 98 võib EMP ühiskomitee oma otsusega muu hulgas muuta EMP lepingu IV lisa „Energeetika“.

(3) EMP lepingusse tuleb inkorporeerida komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/759 seoses jahutuseks ja kaugjahutuseks kasutatava taastuvenergia koguse arvutamise metoodikaga,[7] ja direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta[8].

(4) Mitut direktiivi (EL) 2018/2001 sätet tuleks sisuliselt kohandada vastavalt EMP lepingu ja EFTA riikide eripärale.

(5) Kuna liidu taastuvenergiaeesmärk ei ole EFTA riikidele siduv, ei tuleks EFTA riikide suhtes kohaldada direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu taastuvenergiaeesmärki. Seetõttu tuleb seda artiklit kohandada. EFTA riigid on vabatahtlikult sõnastanud oma riigi soovituslikud taastuvenergia eesmärgid, nagu on nimetatud EMP ühiskomitee otsusele lisatud EFTA riikide deklaratsioonis. Seega ei

5 EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6.

6 EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.

7 Komisjoni 14. detsembri 2021 aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/759, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 VII lisa seoses jahutuseks ja kaugjahutuseks kasutatava taastuvenergia koguse arvutamise metoodikaga (ELT L 139, 18.5.2022, lk 1).

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82, parandatud väljaannetes ELT L 311, 25.9.2020, lk 11 ja ELT L 41, 22.2.2022, lk 37).

peaks EFTA riigid osalema liidu taastuvenergia arendusplatvormis ega tegema liikmesriikidega vastastikuseid statistilisi ülekandeid. Seepärast ei tuleks direktiivi (EL) 2018/2001 artiklit 8 EFTA riikide suhtes kohaldada.

(6) Võttes arvesse Islandi geograafilist kaugust, mille tõttu on keeruline arvutada lennundussektoris tarbitava energia koguse osakaalu energia summaarsest lõpptarbimisest, tuleks Islandi puhul kasutada sama künnist, mida vastavalt direktiivi (EL) 2018/2001 artiklile 7 kasutatakse Küprose ja Malta puhul.

(7) Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 16 sätestatud loamenetluste puhul võetakse ühiskomitee otsuses arvesse Norra kohustust konsulteerida saami rahvaga, mistõttu tagatakse, et loamenetluse läbiviimiseks direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 16 lõigetes 4, 5 või 6 osutatud tähtaega võib tema puhul pikendada kuni ühe aasta võrra.

(8) EFTA riigid peaksid järgima direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 19 lõikes 11 sätestatud liidu poliitikat, mis käsitleb päritolutagatiste vastastikust tunnustamist kolmandate riikidega. Seega peaksid nad tunnustama kolmandas riigis väljaantud päritolutagatisi ainult juhul, kui liit on sõlminud kõnealuse kolmanda riigiga lepingu ja kui on täidetud nimetatud artiklis sätestatud kriteeriumid. Seepärast kohandati direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 19 lõiget 11 vastavalt.

(9) Kuna Norras ja Islandil on taastuvelektri osakaal suur – Norras kasutatakse kütmiseks peamiselt taastuvelektrit, Islandil aga kasutatakse küttevajaduse katmiseks nii geotermilist taastuvenergiat kui ka taastuvelektrit –, on asjakohane kohandada taastuvenergia küttes ja jahutuses kasutamise edendamise arvutusmeetodeid, mis on sätestatud direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 23.

(10) Liechtensteinil ei ole praegu võimalik kohaldada direktiivi (EL) 2018/2001 artikleid 25–31, milles on käsitletud taastuvenergia kasutamist transpordisektoris ja taastuvkütuste säästlikkusnõudeid, kuna tema kütustepoliitikat reguleeritakse Liechtensteini ja Šveitsi vahelise piirkondliku liidu raames. Seepärast tuleks Liechtensteinile teha ajutine erand, võttes arvesse, et ta kohaldab kõnealuses piirkondlikus liidus CO_2-heite kompenseerimise mehhanismil põhinevat biokütuste kasutamise osakaalu suurendamise süsteemi, mille eesmärk on püsida alates 2024. aastast 23 % tasemel. Erandit tuleks kohaldada üksnes seni, kuni direktiiv (EL) 2018/2001, mida on muudetud direktiiviga (EL) 2023/2413, on EMP lepingusse inkorporeeritud.

(11) Seetõttu tuleks EMP lepingu IV lisa „Energeetika“ vastavalt muuta.

(12) Seisukoht, mille liit võtab EMP ühiskomitees, peaks seetõttu põhinema lisatud otsuse eelnõul,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu IV lisa „Energeetika“ muutmise ettepanekuga põhineb käesolevale otsusele lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõul.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise kuupäeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja